

MELLYINTÉSEI ÁRAK:

A kiadványban átvéve:
 Éves ár — 10 kor.
 Folyóár — 4 " .
 Külben kiküldve:
 Éves ár — 20 kor.
 Folyóár — 5 " .
 Vidékre postán szállítva:
 Éves ár — 24 kor.
 Folyóár — 6 " .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétig az
 hónap utáni napok kivételével

Székhely és kiadóhely:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kizárólag visszajáró
 vagy megrendésre nem vállalunk.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadványhoz tartozóak.

Egyes más árak is állnak.

NAGYVÁRAD április 26.

Állam az államban.

Ér-e valamit a jogrend?

Érték-e a személy és vagyon biztonság?

Tekintély-e még a törvény?

Egy állam szervezete meghátráljon egy társadalmi osztály bizonyos töredékének terrorizmusa előtt?

Egy város nyugalma felzavarodhat, kereskedelmi élete megállhat négy mester legény parancsára?

Sirni lehet azon a komédián, a mely tegnapielőtt lejátszódott városunkban.

Kora reggel pár ismeretlen (vagy talán nagyon ismeretes?) alak, kiadta a parancsot a kereskedőknek, hogy csukjanak be. A műhelyekből kiharagolták a munkásokat és a vásárt azon hirrel, hogy ki tört a forradalom, oly riadalomba ejtették, hogy pár perc alatt kiürült az egész piac.

Mindenfelé rémhíreket terjesztettek s a megrémült szülők iskolákból, templomból kezdték haza hordani gyermekeiket, megzavarva a tanítást és az isteni tiszteletet.

Azután katonák tömege lepte el a Szent Lászlóteret, rendőrök futkostak összevissza s délig pánikban volt a város.

Miért?

Most sem tudjuk.

Forradalom hirdetésével kezdődött az iparos sztrájk, azon czímen folytatódott, hogy az élesdi halottak iránt akarják leróni kegyeletüket s végre szét oszlott

minden komoly dolog nélkül, mert a katonaság imponáló erővel lépett fel — a tüzéség kivételével az egész várad helyőrség — 3000 fegyveres katona volt kivényelve.

A mai rendőri kommunikéből tudjuk, hogy a rendőrség kutatja azokat, akik a kereskedőket terrorizálták s nekik, kik a vasuti sztrájk miatt ugyis sokat károsodtak, ezt a vásári napot, mely hat más nappal felér s így valami kárpótlást nyújtott volna, tönkre tették, óriási kárt okozva az összes kereskedőknek. De ezt tegnap frissiben kellett volna kutatni.

Száz tanya, falu népejött be a vásárra, megváltva helyét, kifizetve a vámot, eltöltve a munka napot a vásár miatt és százfelé beszéltek, hogy Nagyvárad nem bírja megvédeni néhány léha teremtes terrorizálásától a vásári népet.

Szeretnők tudni, hogy ezután a két utóbbi nagy tüntetés után, mely gázlám-pákban, ablakokban, czég táblák és kirakatokban oly óriási kárt okozott, ki bűnhődött, ki kárpótlott?

Szeretnők tudni, hogy a katonaság háta mögött mit magyarázgatott a főkapitány a polgármesternek, kinek előre látásából vonult ki a katonaság s szabadtunk meg egy undok utcza duhajkodás nyomoruságától.

Talán azt beszélte, hogy mivel fogja megvigasztalni a kereskedőket, vagy proponálta, hogy a város kasszájából kárpótolják a szegény vásárosokat, kik messze földről jöttek ide, vagy hogy vissza adja az iparosoknak a drága helypénzt, mit

hiába fizettek a mai vásárért, vagy talán azt magyarázta, hogy büntetni is fog végre ilyen hallatlan hecczért?

Itt lenne az ideje, mert ha így tart tovább, megszokott látvány lesz az utcán táborozó katonaság és a szabadon dühöngő terrorizálás. Végre is türethetetlen az, hogy pár ember egy ilyen várost akkora terrorizmus alá tudjon fél napig vetni, hogy szét oszolják a vásár, becsukódjanak a boltok és pánikba essék az egész lakosság.

A vasutas sztrájk vége.

A vasutasok leszereléséről újabb értesüléseink a következők:

A Magyar Királyi Allamvasutakhoz beérkezett jelentések szerint, ugyszintén a jobb és balparti üzletvezetőségekhez érkezett távirati jelentések szerint a miskolcz, arad, szeged, szombathelyi vonalokon a mai napon az összes személy- és teheráru forgalom teljes mértékben helyreállt. A szállítás éjjel-nappal normálisan bonyolódik le. A kolozsvári és zág-rábi üzletvezetőségek területén a személyforgalom már szintén teljesen rendben van, ellenben a teheráru forgalom szörványosan még szünetel, de tekintettel arra, hogy a munkások és alkalmazottak tömegesen jelentkeznek, a mai nap folyamán minden bizonynyal folyamatba jön. Az Orient-Express, az Ostendei-Express és a konvencionális gyorsvonatok szintén normálisan közlekednek és így a Páris—Konstantinápoly és az osztende—konstantinápolyi forgalom szintén teljes mértékben helyreállt. A Magyar Allamvasutak elnök igaz-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

Ti jók, becsületesek vagytok!

Iria: HANTKE EMIL.

Grün Dezső, a szüköcsi uradalom új gazdája, ott ült dolgozó szobájában. A számadásokat nézte által. Előtte garmadában a sok pénz, vadonat új bankó, mintha egyenesen most hozták volna ki a présből.

A számadásból halk kopogtatás zaja riasztja fel.

— Bujj be.

Félénken, alázatosan húzódik be az ajtón egy feles gazda. A libái bejártak a földesur felé s azért azokat elkobozták, rá pedig 10 ft bírságot róttak.

— Na a pénzt hozta el?

— Megkövetem alássan a nagyságos urat, még nem tehettem. De meghozom. Hisz ha az Isten segít, egy pár nap alatt eladhatom az életet és annak az árából kifizetem. De... ne essék számomra nehéztetés, egy alázatos kéresem volna... A feleségem beteg. Aztán kell orvos, meg patika. Nem elég, hogy most a nagy dolog idő van, még ez is. Azért instál-nám meg a nagyságos urat, hogy ha már a múlt heti béremet lefogta...

— Halja maga iszonyu szemtelen! En fog-

tam le a múlt heti bérét? Hát nem előre vette fel? Még eltagadná? Borzasztó népség! Tan most megint előre fizessem ki a bérét? Nincs olyan! Komisz dologkerülő, lusta paraszti! Takarodjék a szemem elől!

— Nagyságos uram! Nem magamért... a beteg feleségemért teszem. Két hét óta egy árva krajczár sem volt a kezem közt. Csak a magamét kérem.

— Elhozta a büntetés pénzt? Ugy-e nem!

Mars ki!

— Nagyságos uram!

— Na egy-kettő, mert kiverlek mint egy kutyát.

Kóti Balázs a feles gazda büszkén kiegyenesedett. A megsértett önérzet és elkeseredett bosszu lángolt az arcán.

— Nagyságos ur! Kár a szegény, de becsületes magyar emberről még a bőrt is lehuzni. — Ki szerzi meg akkor azt a sok pénzt.

— Ejnye szemtelen, tofakodó paraszt. Most már kifelé, mert kilöketlek. Te czudar!

— Megyek... de megveri még az Isten. Vigyázzon!

— Mit, még fenyegetni mersz? Na majd adok én neked pénzt, gazember... Becsukatlak...

Kóti Balázs már egészen magánkiült volt. Nem tudta, hogy mit cselekszik. A lealázó bánásmód egészen elvakította. Hiszen nem utolsó ember ő éppen, hogy vele így bánjanak. Megalázta magát eléggé a nyomoruság miatt, — de ennyit már még sem tud eltűnni.

— Mit?! Már, hogy becsukat? Engem csukat be az ur? Na jól van, hát csukasson, de legyen miért.

A földes ur fegyvere után nyult.

— Dejszen nem lő maga avval többet — ordít fel Kóti elkeseredetten — és mint egy sebzett oroszlán ugrott rá, kiragadván a fegyvert kezéből.

Az agyával fejbe vágta és azután megfojtotta.

A törvényszék tizenöt évi fegyházra ítélte Kóti Balázst.

Nem mert még bemenni a faluba.

Szép holdvilágos este volt. Az emberek kinn üldögéltek a kapuban és beszélgettek. Az egyik helyt az öregek számoltak be a termés eredményéről, más helyt fiatal párok évődtek egymással.

A nagy korcsmából zene hangja is hallat-

gatója és Marx János igazgató, akik nyolcz nap óta permanenciában voltak, a mai naptól fogva csak a rendes időben hivataloskodnak.

A letartóztatottak.

A Budapesten letartóztatott vasutasokat tegnap hallgatta ki újból Kállay Miklós vizsgálóbíró, aki a további intézkedésig fogva tartja őket. A vasutasok nagyon nyugodtan és méltósággal viselkednek az ügyészség börtönében. Tegnap mind megnevezte védőjét s nem lehetetlen, hogy ezek intervenciójára nemsokára szabadon fogják őket bocsátani.

A nagyváradi pályaudvaron.

Tegnap már teljes, egészében minden irányban, megindult a személy és áruforgalom lebonyolítása a nagyváradi állomáson. Minden késedelem nélkül érkeztek be a vonatok. A személyzet nagy körültekintéssel és buzgalommal végzi az óriási mennyiségben felhalmozódott Nagyváradra érkezett áruk kiszolgáltatását.

Az ügyészséghez érkezett hírek szerint, a nagyváradi állomás mellékvonalain levő állomások alkalmazottai tegnapra már mindannyian jelentkeztek szolgálatára.

A vidéken.

Debreczen, ápr. 26. A gyors és személyvonatok tegnap egész nap rendszeren közlekedtek. 10 órakor este az összes sztrájkoló vasutasok megjelentek Tolnay Kornél üzletvezetőnél és szolgálatba léptek; minek következtében az üzletvezetés ma reggel kihirdette, hogy az összes, menetrendszerű személy- és teheráru forgalom akadálytalanul megindult. Ezzel a debreczeni üzletvezetés egész területén a sztrájkoknak teljesen vége van, ami a közönség körében nagy lelkesedést kelt.

Nyiregyháza, ápr. 26. Nyiregyházán az összes vasuti alkalmazottak szolgálatba léptek. A vonatok minden irányban megindultak, részben a katonai, részben a szolgálatba állott

vasuti vezetőkkel. Egy század behívott tartalékos vasutas szétosztása a különböző irányba induló vonatokkal folyamatban van. Báró Feilitzsch főispán a rend fenntartása végett a vasuti állomáson tartózkodik, hol óriási közönség örömmel látja a vonatok megindulását. Nyiregyházán a postai forgalom a postafőnök dicséretes buzgalma folytán, csak két napig szünetelt.

Körmöczbánya, ápr. 26. A vasuti állomás, az alagutak és az egész vasutvonal Zólyomtól Ruttkáig katonaság által van megszállva. A személyvonatok közlekedése katonai fedezet alatt folyik. Ma egy tehervonat indult Ruttká felé. A vasuti alkalmazottak mind munkába álltak.

Eszék, ápr. 26. A vasuti forgalom már rendszeren folyik. Tegnap este azt híresztelték, hogy a szolgálatot felvevő vasuti alkalmazottak ellen merényletet terveznek, miért is este 9 órakor egy század gyalogság szállta meg a pályaudvart és csak reggel 6 órakor vezényelték azt vissza. Semmi rendkívüli esemény nem fordult elő.

Berzporozott csapágyak.

Az a hír terjedt el Kolozsvárt, hogy a kocsik csapágyait beporozták, hogy ne lehessen a kocsikat indítani. Ez nem felel meg a valóságnak.

Csupán az üzletvezetőnek a kugli közelében állott szalonkocsijának csapágyaiban találtak néhány szem porondot. Valószínű, hogy ezt is az ott játszó gyerekek tették.

Egyéb rendetlenséget, habár a hivatalos erők mindenben hibát keres, utánjárás mellett sem találtak.

Megrekedt zágrábiak.

Tudvalevő, hogy a sztrájkmozgalom főintézői a zágrábiak voltak. Az ő agitálásuk adta meg a mozgalomnak a lelket és az erőt, az ő soraikból történt az első letartóztatás is. A sztrájkmozgalom leverésével egyedül ők nem törtek meg mindjárt. Most mikor látják, hogy

mindennek vége, szeretnének hazamenni Zágrába, munkába is állának azonnal, de a vasuti igazgatóság még eddig nem indított vonatot Zágrába és így ők kénytelenek Budapesten maradni.

A keletázsiai háború.

Pétervár, április. 26. Kuropatkin tábornok e hó 25-iki kelettel a következő táviratot intézte Miklós csárhoz: Szaszuics tábornok jelenti e hó 24-éről: Az elmúlt napokban Vicsu környékén és a folyónál azt látták, hogy a japánok hajóhid alkatrészeket szállítanak partra, bárkákat szednek össze és hajóhidépítőanyagokat szednek elő. E hó 23-án egy-két század erős japán csapat és kis lovasköznitmény vonult el a folyón lefelé, 15 versznyire Liaopusicsetől és Pjökdongtól. Megállapították, hogy 20 versznyire a folyón felfelé Liaopusicsetől készülődnek a Jalu átlépésére.

Pétervár, április 26. Hivatalos jelentések szerint Vicsu környékén különböző pontokon készülődnek a Jalu átlépésére. Két japán század kis lovascsapattal átment a Jalu 15 kilométernyire Liaopusicse alatt. Intézkedések történtek az orosz előőrsök védelmére. A Jalu balpartján minden csendes.

Tokio, április 26. A Port-Arthurnál és Dalninál elhelyezett nagyszámu akna, amelyek surlódásra felrobbannak, arra bírták a japán hajózársaságokat, amelyek a Sárga tengeren és a Pecsili-partokon teljesítenek szolgálatot, hogy hagyjanak fel a Csemulpon túl való hajózással. Az ashama nevű japán cikálójájt felrobbantotta egy akna 16 tengeri mérföldnyire a santungi előhegységétől. Az uralkodó viharok sok aknát eltávolítottak helyükről. Többet megtaláltak és ártalmatlanná tettek. Azonban attól tartanak, hogy sok más akna, amely szabadon uszkál, az áramoktól dél felé hajtott. A hajózás azért még nappal is veszélyes. Eddig még nem találtak olyan eszközöket, amelyekkel el tudnák háritani ezt a veszedelmet.

szott, melybe ritmikusk dobogások vegyültek. Nyilván tánczoltak.

Majd később elszenderedett minden. Nem hallatszott más, csak a szellő susogása, a tücskök csiripelése.

— Na most már mehetek, nem lát meg senki — mondá Kóti Balázs és kibujt a falu végé nagy hársfa alól, a hol eddig tartózkodott.

Bizonytalan, de mégis sietős léptekkel indult neki a falu másik végének. Meg sem állt, míg egy kis ház elé nem ért.

Ekülönítve állt egészen a többiektől. Ha nem pislogott volna ki halvány mécsvilág az ablakra akasztott kendő foszlányai között, egy elhagyott, roskadozó csárdának képzelné az ember.

Kóti Balázs egyenesen ennek a háznak tartott. Megállt az ablak előtt, de nem láthatott belülről semmit. Remegve hallgatódzott s úgy tűnt fel, mintha nyöszörgés és elfojtott sírás hallatszanék ki.

Megijedt és félénken megkopogtatja az ablakot.

— Ki az?! — kérdi egy megrémült női hang.

— En vagyok Julis . . . az urad . . .

Pillanat volt csak és az ajtó a mily gyorsan, épp oly óvatosan kinyílt

Julis!

Édes gazdám! . . . és oda borultak egymás keblére. Srt a szemük, örült a lelkük és valami boldogság féle lopódzott belsejükbe. Az

asszony tért először magához. Megtörölte szemét és valami fájó, szomorú hangon szólalt meg:

— Kerüljék kelmed baljabb!

A konyhába aztán betelepődtek.

— Julis lelkem! — szólalt meg a gazda hosszas hallgatás után. — Jó szíveddel vagy-e hozzám?

Vártál-e haza? Kaphatok még egy kis helyet az oldalad mellett!

Micsoda beszéd ez már? Hites uram kigyelmed, egymás mellett a helyük! Hiszen nem bűnös kelmed, csak szerencsétlen!

— Az Ur Isten áldjon meg a jószágodért. Sokat szenvedtem, sokat túrtam, jól esik ez a szíves beszéd. Nem volt nap, hogy rád, meg a fiamra ne gondoltam volna. Igaz is . . . hol van az én Imre fiam . . . csak tán.

— Ne féljen gazdám, nem halt meg. Szép, derék szál legény lett belőle, de most beteg . . . már négy napja, hogy magán kívül van. Jöjjön, nézze meg.

Bementek a másik szobába. A fiu ott feküdt az ágyon bekötött fejjel. Láza volt és félre beszélt.

— Nem igaz! . . . Az én apám becsületes ember volt . . . ne rágalmazd . . . meghalt . . . agyon üttek, ha rágalmazod . . .

Kóti Balázs csak oda fordult egy sarokba és zokogott, sirt keservesen. Az asszony hideg vizes ruhát rakott a fia fejére. Nemsokára a lát szünni kezdett és a beteg csendesen pihogott.

Léleketét visszafojtva nézte az apa fiát. Milyen derék gyerek, szakasztott olyan mint ő volt legény korában. Egyszerre csak odafordult az asszonyához:

— Te, kérdezett rólam a fiam?

— Kérdezte.

— Es mit mondtál neki?

— Azt mondtam, hogy kelmed . . . Meghalt. Es ő ebben a hitben nőtt fel. A becsületes szomszédok és a többiek a faluban kimentékből elhallgatták a kelmed történetét. Meg 15 év nagy idő . . . el is feledték már azóia . . .

— De mi baja most a fiamnak? Mért van a feje bekötve? Nagy beteg? Szólj, hiszen ha azért kioldottam, reméltem volna eddig, hogy mégis halva találjam meg . . .

— Menjünk vissza a másik szobába. A zajos beszéd nem tesz neki jót.

Atmentek.

Az ember pedig tovább faggatta az asszonyt.

— Hát ugy esett a dolog, hogy a múlt héten lakodzlomba volt a fiu hivatalos. A Jurga Lajos lánya ment férjhez. Imre a Jurga Mihály lányának tette a szöpet és ezért a Köteles fiu, ki szintén jó szíved van a lányhoz, belekötött Imrébe. Szó-szót követett, míg egyszer a Köteles fiu azt találta mondani Imrének:

— Ez a leány nem olyan gyikos fiúnak való!

Lett aztán erre felfordulás. Imre nek

UJDONSAGOK.

* **Főúri esküvő.** Pompás főúri esküvő lesz ma, szerdán Nagyváradon. A város két kiválóan előkelő családjának: a báró *Gerliczy*- és az *Echerolles-Kruspér*-családoknak ünnepe lesz az a nász, amely két főnem lélek egyesülését pecsételi meg. Des *Echerolles-Kruspér* Gilbert vezeti oltárhoz bájos és kedves aráját: báró *Podmaniczky* Emmyt, öz. báró *Gerliczy* Félixné unokáját. A fényes esküvőre már eddig is sok előkelő vendég érkezett Nagyváradra; a többek között: báró *Podmaniczky* Géza, báró *Podmaniczky* Endre nejevel és leányával, báró *Dóry* Ödön és nővére, gróf *Korniss* Adél, gróf *Batthyányi* Józsefné szül. gróf *Korniss* Antonis, gróf *Korniss* Károly és nővére, *Szegedy* György kamarás nejevel és leányával, *Szegedy* Béla, *Abay* Leo, *Zollán* László huszárkapitány, báró *Podmaniczky* Béla huszárkapitány, gróf *Keglevich* György és Miklós, gróf *Korniss* Emil és leánya. — Az esketést dr. *Szmrecsányi* Pál váradai püspök végzi; a bevonuláskor és az esketés után a megerősített székesegyházi ének- és zenekar ad elő alkalmi zenedarabokat. A rendet a székesegyházban a rendőrség és diszbe állított tűzoltóság tartja fenn. Az esküvő déli fel 12 órakor lesz a római kath. székesegyházban.

Reggel 8 órakor *Szmrecsányi* Pál püspök udvari kápolnájában csendes misét tart, mely alatt az új pár meggyőzőik és megáldozik.

Tegnap este az esküvőre összegyűlt rokonság körében családi estélyt rendeztek az *Echerolles*-család udvarházában, melyre a város előkelőségei is mintegy 50-60-an hivatalosok voltak. A nász előestéjére összegyűlt rokonságból ott voltak: Br. *Gerliczy* Félixné, *Podmaniczky* Géza báró, *Podmaniczky* Endre br. és neje, *Szegedy* György kamarás nejevel és leányával gr. *Batthyányi* és a többi már megérkezett rokonok. Az előkelő társaságban ott voltak *Széchenyi* Jenő kanonok, *Sáve*l Kálmán kir. főügyész, *Valner* Ödön, *Mezey* Mihály, *Cziffra* Gerő, *Gróf* Ferencz, *Szöke* huszárfőhadnagy, *Gyöngyössi* István, *Novotny* Alfonz, *Stark* Gyula stb. A társaság kedélyesen ünnepelte az ifjú párt s késő órákig együtt maradt.

ment a gazembernek és lehordta mindennek. De az sem hagyta magát és a nagy szóváltásban olyat ütött rá . . . hogy most itt fekszik nagy betegem.

Kóti Balázs csak bámult szó nélkül. Mintha ő kapta volna azt az ütést, melyiket a fia. Az arca tüzben égett, agya mélyen elmerült a gondolatokban.

— Hát mégis csak nyomorult ember vagyok!

Az asszony kezdett hozzá vigasztaló szavakat intézni.

— Ne eméssze magát édes gazdám. Jóra fordul most már minden, csak a flu gyógyuljon meg . . .

— Igen a flu! . . . Mond csak Julis, volt-e orvos nála?

— Nem volt! Az orvosnak is, meg a patikának is pénz kell. Hogy azt a szert meg tudjam keríteni, amit az öreg Máté néni komendált, hát az egyik párnát el kellett adni.

Kóti Balázs benyult a kabátja belső zsebébe és egy zacskót vett ki.

— Van nekem pénzem . . . Tizenöt év alatt kerestem. Megtanítottak asztalos mesterségre.

. . . Itt van a keresetem . . . majdnem 50 ft. Elhoztam. Tudtam, hogy szükség lesz rá. Etten-szomjan voltam míg ide értem, de ehhez a pénzhez nem nyultam. Itt van . . .

* **Dr. Várady Zsigmond felebbezése.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlése elhatározta, hogy a volt rendőrségi épületet bérbeadja 6 évre *Moskovits Farkas* csizmagyárosnak. A közgyűlés ezen határozata ellen éles hangú beadványban felebbez dr. *Várady* Zsigmond törvényhatósági bizottsági tag. Törvénytörtést lát a tanács részéről, hogy a nyílt árlejtést mellőzte, holott a törvény ezt előírja s a közgyűlés végén, a 3-ik nap, mikor már 1—2 városatya volt jelen, a tanács saját maga részére szavazta meg az előterjesztést. Annál sérelmesebb ez, mert más bérlet is jelentkezett, de ezt nem vették figyelembe s azzal érvelt a tanács, hogy a javaslattal iparpártolást is tesz a város, — de a felebező szerint egy olyan iparvállalatot támogat ezzel a város, amely a kisiparosokat összetöri. A közgyűlés csak alakilag volt az, de valójában tanácsülés volt. Kéri a felebező a belügyminisztert, hogy a törvénynek szerezzon érvényt s a közgyűlés határozatát oldja fel.

* **A kamara ülése.** A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara ma, szerdán délután fél 3 órakor teljes ülést tart, saját helyiségében.

* **A többszörös rablógyilkosok.** A Finta fiúk vallomásáról kapott értesülésünk, melyet tegnapi számunkban fentartással közöltünk, megerősítést nyert. A nyomozás folyamán ellentmondásokba keveredtek a cinikus pazemberek s nővérük szembesítésekor zavarba jöttek abban a hiszemben, hogy testvérük elárulta őket. Végre aztán az összetörődő gyanu alatt megvallották részletesen borzalmas tetteiket. Ezenkívül most még újabb büntettek gyanuja, postarablás és betörések szervezése is merül fel a bandita testvérek ellen, akik közül Finta Sándort az akasztófa várja.

* **A sorozás Nagyváradon.** Tegnap kezdték meg Nagyváradon az 1903. évi sorozást. Ez alkalommal az 1882. évben született hadkötelesek állottak a mérték alá. A város részéről *Bordé* Ferencz főjegyző, *Darvassy* Lajos katonai tanácsnok, dr. *Baróthy* Akos v. főorvosa, *Pásstor* Bertalan fogalmazó, továbbá *Guttman* József és *Beckay* Lajos törvényhatósági bizottsági tagok, a katonaság részéről *Fischer* ezredes, *Philippovich* honvéd őrnagy, a sorozó

tedd el . . . telik ebből az orvosnak is a patikának is . . .

Aztán, mintha valami nagy elhatározás érlelődött volna meg benne, magára vette a szűrét, meg a botját. Indulni akart.

— Hova akar kelmed menni? kérde az asszony.

— Megyek az orvosért. Nem tudok addig nyugodni, míg az el nem jön.

Megcsókolta a feleségét és indult kifelé. De a kapu ajtója megint visszatért.

— Aldjon meg az Isten Julis . . . aztán ápdold, viseld gondját annak a fiúnak.

Es átölelte, megcsókolta megint az asszonyt. Az nem tud a mire válni a dolgot, csak biztatta.

— Aztán csak igyekezzék kelmed haza, hogy kipihenhesse magát.

Kóti Balázs ment egyenesen az orvoshoz. Onnan pedig — — — neki a nagyvilágnak.

Már rég kiért a faluból, de azért csak ment szüntelenül.

— Nem . . . nem mehetek többet vissza közetek. Ti jók, becsületesek vagytok és csak gyalázat volna rátok, ha köztetek maradnék. Mert szeretlek benneteket nagyon . . . és ezért megyek tőletek világgá. . .

tisztek és katona orvosok voltak jelen. A sorozás eredménye nagyon csekély, mert a hadkötelesek között nagyon kevés volt alkalmas; a legtöbb satnya, elkényszeredett. Előállított 250 I-ső korosztálybeli hadköteles s ezek közt csupán 44 vált be. Egyéves önkéntesnek hármat vettek be: *Bunyitay* Jenőt, *Rozslay* Istvánt és *Monus* Ferkót. A sorozás teljesen rendben folyt le, a rendőrség beavatkozására nem volt szükség. — Ma, szerdán, a II. korosztályba tartozó ifjakat vizsgálják meg.

* **Kamarai titkárok értekezlete.** A kereskedelemügyi miniszter vasárnapra hívta össze a kereskedelmi és iparkamarák titkárait, hogy különféle aktuális kérdéseket tárgyalasson. Tekintettel a forgalmi állapotokra, az értekezletet a miniszter a jövő szombatra, április 30-ra halasztotta. Ezt megelőzőleg a kamarák titkárai 29-én délután 3 órakor a budapesti kamara helyiségében tartanak értekezletet. Az értekezletre a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara képviselőiben, dr. *Sarkadi* Lajos titkár utazik föl.

* **Az öngyilkosságok hava.** Napfényes április, a rügyező fák és szerelmes versek talán a legszomorúbb hónap bizonyos tekintetben. Ekkor jegyez fel a rendőrség a legtöbb öngyilkosságot. Ez azonban nem csak minálunk van így, hanem egész Európában. Egy statisztika szerint a legtöbb öngyilkosság Párisban történik, ahol a hónap első felében nem kevesebb, mint 248 öngyilkosságot jegyeztek fel. Ez a megdöbbentő szám mély jelentőségű s ha hozzávesszük azt, hogy ez a szám évről-évre növekszik, nem hiába rémüldözik a francia hivatalos társadalom. Nagy az öngyilkosságok száma Londonban is, ahol ugyan szigorú törvények akarnak gátat vetni az elkeseredésnek, de a nyomor és az idegesség csak annyiban számol a törvénnyel, hogy az öngyilkos nem kísérletezik, hanem öl. A berlini statisztika harmadik helyre helyezi az öngyilkosságok arányában a német fővárost s jellemző a német érzélgősségre, hogy a legtöbb szerelmi dráma ott történik.

* **Lázadás után.** Az élesdi vénap után lecsendesültek a forrongó kedélyek, de még a teljes rend nem állott helyre. Brátka mellett a felgyújtott erdő még mindig ég s nincs ember, a ki oltaná. A megye minden részéről híresztelt zavargások azonban jórésztben tulzotlak, s csupán az élesdi események s az országos zavarok kavarták és izgatták fel a zavargó elemeket. A csendűség mindenfelé készenlétben, élesden pedig a katonaság tart rendet. Tegnap a törvényszéki orvosok és *Papp* Oszkár ezredorvos két ezredorvos társával felborzolta a hullákat s ezután az áldozatokat eltemették. A temetés csendben ment véghez katonai őrizetel, mert újabb lázongástól lehetett tartani. A biharmegyei közösrészben tegnap hárman meghaltak a sebesültek közül. A vizsgálatra kiutazott bizottság tegnap vissza érkezett Nagyváradra.

* **Figyelmeztetés.** Az iskolákban a tanítás mindenütt megkezdődött; felkérnek a szülők hogy gyermekeiket iskolába küldjék.

* **Halálozás.** Súlyos csapás érte lovag *Wertheimstein* Alfréd nagybirtokost s kiterjedt családját. Neje *Wertheimstein* Alfrédné született *Grósz* Mária hétfőn reggel 7 órakor 61 éves korában hosszas s kínos szenvedés után elhunyt. Az elhunyt urasszony *Grósz* Zsigmond hajdani neves nagyvárad szemgyógyásznak volt leánya. Halála őszinte részvétet keltett s városunk előkelő társadalmából sokan jelentek meg a gyászhaborult családnál részvétüknek kifeje-

zést adni. A ravatalt elborítják a sok szép koszorú, a kegyelet virágai. A temetés ma szerdán reggel 10 órakor megy végbe az izrvallás szertartása szerint a Korona-utcai gyászházból. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Wertheimstein Alfréd úgy a maga, mint gyermekei; Clarisse, férjezett Strasser Alfrédné, Aranka, Rózsika, Sarolta, Heinrich, Adrienne és Victor; dr. Csatóry Lajos, özv. Grósz Albertné, mint az elhunyt testvérei; veje Strasser Alfréd s ennek gyermekei Alfréd és Victor, valamint összes rokonai nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja a szerető feleség, legjobb anya, nagynya, testvér és rokonnak *Wertheimstein Alfrédné* született *Grósz Mária*nak folyó hó 25-én reggel 7 órakor 61 éves korában hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult f. hó 27-én reggel 10 órakor fog a Korona-utcai gyászházból az izrvallás szertartása szerint örök nyugalomra tétetni. Nagyvárad, 1904 áprillisi hó 25-én.

* A lázítók büntetése. A közönség körében még tegnap is a hétfői óriási riadalmat tárgyalták. A tegnapi vásár már nem ért semmit, mert a vidékiek haza távoztak. A kik a riadalmat okozták és sorbajárták a boltokat s a vásárosoknak százezrekre menő kárt okoztak, nagyon is óhajtották, hogy példásan megbüntettessenek, nehogy megismétlődjenek a rémes percek. A rendőrség jelentése szerint a valószínűleg ostromállapot előidézőit, t. i. azokat az egyéneket, kik kora reggel bejárták a várost és fenyegetésekkel kényszerítették a műhelyek tulajdonosait a munka abbahagyására, az üzlettulajdonosokat pedig az üzletek bezárására, szigorúan megakasztja a rendőrség büntetési két nap óta puhaltolják és keresik ezeket. A lelketlen izgatók közül eddig már 16 egyénnek a kilétét megállapították s ezek ellen a legszigorúbb megtorló eljárást indították meg. — A Rhédey-kerében összegyűlt szociálisták egy része a fokolomposokkal, hétfőn a Kommandáns-réten keresztül kivonultak a Wolff-erdőbe s ottan tanácskoztak, hogy folytassák-e a harcot s tovább is bujtogassák a népet. Elvette azonban a kedvüket az, hogy a hatóság el van határozva, miszerint a legkisebb mozgalomnál a katonai karhatalmat veszik igénybe s a legkisebb tüntetést elnyomják.

* Az egészségügyi bizottság ülése. Nagyvárad város egészségügyi szakbizottságának tagjait a város új székházának szakbizottsági termében folyó hó 23-ik napján délután 5 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1904. április hó 24. Dr. *Konrád Márk* elnök. Tárty: Borsodvármegye átirata a gyószertárak adományozása körül jelenleg érvényben levő rendszernek megváltoztatása iránt a képviselőházhoz intézett feliratának támogatása tárgyában.

* Gróf Ballestrem és a hangyák. A német birodalom képviselőházának elnöke, gróf Ballestrem, furcsa módon került a világhírléte aktualitásába. Nem nagy maga az eset, de különösnek elég különös. A nemes gróft tudniillik bepörölte egy Kreiss nevű nagykereskedő — a hangyák miatt. Ugy esett a dolog, hogy a képviselőház elnökének Lippstadt határában csinos kis birtoka volt, ahol a nyarat szokta tölteni. A birtok és a rajta levő villa megtetszett a nagykereskedőnek, aki ajánlatot tett a birtok megvételére. Rövid alku után megegyeztek 90.000 márka vételárban és a nagykereskedő beköltözött a képviselőházi elnök villájába. Csakhamar aztán kellemetlen fölfedezést tett: a birtok tele van — hangya-fészek-

kel. Megkísértette kiirtani a hangyákat, de minden igyekezete hasztalan volt. Semmi módon sem sikerült a rengeteg hangyátömeget kipusztítani. Erre a nagykereskedő pert indított a képviselőház elnöke ellen, mint akinek kötelessége lett volna a föld férgességéről értesíteni. Pert indított 5000 márka kártérítésért. A bíróság helyt adott a nagykereskedő kérésének és kártérítésre kötelezte a képviselőház elnökét, aki persze apellált; de föllebbzésével elutasították. Soha sem hitte volna gróf Ballestrem, hogy ennyi bajt szereznek neki a hangyák.

* Névváltoztatás. Sindler Rozália és Irma nagyvárad lakosok, vezetéknevüket »Faludi«-ra változtatták.

* A mit a sorsjegytulajdonosok többnyire nem tudnak. Igen értékes utbaigazításokat és tanácsokat tartalmaz a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság ép most megjelent prospektusa. Oly — teljesen megbízható forrásból származó — szakszerű felvilágosítások ezek, melyek az osztálysorsjegyek iránt érdeklődő közönségre nézve is igen fontosak. A nevezett intézet (Budapest, Haas-palota) ily prospektust kívánatra ingyen és bérmentve küld és mindenki csak saját érdekében cselekszik, ha e fontos közleményeket figyelmesen átolvassa.

* Felülfizetések. A Katholikus Szabad Liceum e hó 14-iki estélyén felülfizettek: *Vinkler József* 10 kor, *Radnai Farkas*, *Andrássy János*, *Grócz Béla* 20—20 kor, *Bundala Mihály*, *Nogely István* 10—10 kor, *Palotai László*, *Petser Antal* 5—5 kor, a nagyvárad m. kir. *honvéhadapródiškola* 60 korona, *Szmazsanka Ernő* 4 kor, *Varró Domokos* 2 kor, *N. N.* 1 korona. Az adományokért, melyekből a rendezőség a felolvasások kiadásait fedezi, ez uton mond köszönetet a Kath. Szabad Liceum rendezőségére.

* Nagy erdőégés a felvidéken. Az abauj-tornamegyei Szomolnok és Svedlér községek határában levő kincstári és községi erdőbirtokok tegnap óta lángban állanak. A tűz éjszaka ütött ki és egyszerre két helyen egy a kincstári, mint a községi erdőben. A tüzet, mint az eddigi vizsgálat megállapította, gonosz kezek szándékosan idézték elő, hogy ezzel bosszút álljanak. A tüzet mindkét helyen csak hajnalban vették észre, amikor már több hold erdőterület lángban állott. A két község eljárásága és a csendőrség rögtön intézkedett az oltási munkáért. A lakosságot felszólították, hogy vonuljanak ki az oltási munkához, de azok megtagadták az engedelmisséget, sőt mikor a csendőrség erősebben lépett fel, agyonveréssel fenyegették őket. Reggel nyolcz órakor megjelent a helyszínen a járás főszolgabíró is, ki látva a lakosság ellenséges magatartását, katonaság kirendelését kérte. Ennek alapján estefelé már mindkét községbe érkezett egy-egy század katonaság s ezek segítségével sikerült az embereket munkára hajtani, de ekkor már a tűz oly nagy mérvet öltött, hogy alig lehetett megközelíteni. A jelen volt főszolgabíró a szomszédos községek lakosait is kirendelte a munkára és ezek segítségével másfél napi nehézség után sikerült nagynehezen a tűz tovaterjedését megakadályozni, de a mentőárkokkal körülvett 1000 holdnyi erdőterület teljesen elpusztult. A tűz előidézésével az orvvadászok gyanúsítottak, akik ellen az utóbbi időben a legnagyobb szigorral jártak el a hatóságok, ugyanolyanra, hogy teljesen lehetlenné tették a továbbmüködésüket, ami pedig egyedli jüvedelmező foglalkozásuk volt. A gyújtogatás gyanújával és a hatósági közegek elleni ellenszégülésért eddig husz embert letartóztattak.

x Ritka alkalom kínálkozik most a t. közönségnek szükségletei olcsó beszerzésére. A jó hírnevű Kovács L. és társa czég ugyanois, miután Zöldfa-utca 38. sz. alatti üzletét felosztalta, hatóságilag engedélyezett végeladást ren-

dez és raktári készletét gyári áron alul hozza eladásba. Felbivjuk a t. közönség figyelmét a lapunkban közzétett hirdetésre. 593

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Szerda: Szép Heléna.
Csütörtök: Ornagy ur.
Péntek: Orfeusz az alvilágban.
Szombat: Ugyanaz.

Szép Heléna. M. Szép Heléna operette kerül színpadra a Szigligeti-színházban elsőrangú szereposztással.

T. Dömjén Róza a budapesti Nemzeti színház kiváló művésznője lép fel e héten három estén a Szigligeti-színházban s három legjobb szerepét játssza el a varadi közönség előtt.

Pótbérlet. A színház igazgatósága 26 előadásra pótbérletet nyit a megjelent bérleti feltételek mellett s egyben a helyütt is tudatja, hogy a 26 előadásra tervezett körletben színpad kerülinek »A Hajduk badnagya«, a »Kis Császár« és »Hüvelyk Kátó« operettek; továbbá a »Sursum corda«, »Lady Windermere legezöjő« színdarabok s még néhány estén érdekes vendég szereplések is lesznek bérletben.

Bérelni lehet ma délelőtt 9 órától 12-ig, délután 3 órától 5-ig a színház titkári hivatalában.

Parlagi Kornélia Szegeden. A nagyvárad társulat volt kedvenczét, Parlagi Kornéliát tudvalevőleg az igazgatóság éppen akkor bocsátotta el, a mikor tehetsége a legszebb fejlődésnek indult. Akadt is, aki ezt a tehetséget felismerte, *Janovits Jenő*, a szegedi színház igazgatója Parlagi Kornéliát szubretprimadonnának szerződtette.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 203. Bérletszám 179. (páralan)

Ma, kedden 1904. április 27-én:

Szép Heléna.

Operette.

HELYVÁRAK: Nagypáholy 14 korona, (földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Körzék 2 k r. 40 fill. Támlaszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-10 5-ig. Esti pénztárnás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. órától előre válthatók.

Holnap, szerdán április 28-án:

Örnagy ur.

Operette.

EGYESÜLETEK.

Felolvasás a nagyvárad Jogász-egyletben.

A nagyvárad Jogász-egylet elnöksége a következő értesítés közzétételére kérte fel lapunkat:

Dr. *Flopu György* kir. ítélőtáblai bíró folytatni fogja a múlt év május hó 2. és 9. napjain a Jogász-egyletben »A jog philosophiája

zést adni. A ravatalt elborítják a sok szép koszorú, a kegyelet virágai. A temetés ma szerdán reggel 10 órakor megy végbe az izrvallás szertartása szerint a Korona-utcai gyászházból. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Wertheimstein Alfréd úgy a maga, mint gyermekei; Clarisse, férjezett Strasser Alfrédné, Aranka, Rózsika, Sarolta, Heinrich, Adrienne és Victor; dr. Csáthy Lajos, özv. Grósz Albertné, mint az elhunyt testvérei; veje Strasser Alfréd s ennek gyermekei Alfréd és Victor, valamint összes rokonai nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja a szerető feleség, legjobb anya, nagyanya, testvér és rokonak *Wertheimstein Alfrédné* született *Grósz Mária*nak folyó hó 25-én reggel 7 órakor 61 éves korában hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult f. hó 27-én reggel 10 órakor fog a Korona-utcai gyászházból az izrvallás szertartása szerint örök nyugalomra térni. Nagyvárad, 1904 áprillisi hó 25-én.

* A lázítók büntetése. A közönség körében még tegnap is a hétfői óriási riadalmat tárgyalták. A tegnapi vásár már nem ért semmit, mert a vidékiek haza távoztak. A kik a riadalmat okozták és sorbajárták a boltokat s a vásárosoknak százezrekre menő kárt okoztak. nagyon is óhajtanak, hogy példásan megbüntessenek, nehogy megismétlődjenek a rémes percek. A rendőrség jelentése szerint a valóságos ostromállapot előidézőit, t. i. azokat az egyéneket, kik kora reggel bejárták a várost és fenyegetésekkel kényszerítették a műhelyek tulajdonosait a munka abbahagyására, az üzlettulajdonosokat pedig az üzletek bezárására, szigorúan megakarja a rendőrség büntetni s két nap óta puhatólják és keresik ezeket. A lelketlen igaztók közül eddig már 16 egyénnek a kiletét megállapították s ezek ellen a legszigorúbb megtorló eljárást indították meg. — A Rhédey-kertben összegyűlt szociálisták egy része a főkölomposokkal, hétfőn a Kommandáns-réten keresztül kivonultak a Wolff-erdőbe s ottan tanácskoztak, hogy folytassák-e a harcot s tovább is bujtogassák a népet. Elvette azonban a kedvüket az, hogy a hatóság el van határozva, miszerint a legkisebb mozgalomnál a katonai karhatalmat veszik igénybe s a legkisebb tüntelést elnyomják.

* Az egészségügyi bizottság ülése. Nagyvárad város egészségügyi szakbizottságának tagjait a város új székházának szakbizottsági termében folyó hó 23-ik napján délután 5 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1904. április hó 24. Dr. *Konrád Márk* elnök. Tárty: Borsodvármegye átirata a gyógszertárak adományozása körül jelenleg érvényben levő rendszernek megváltoztatása iránt a képviselőházhoz intézett feliratának támogatása tárgyában.

* Gróf Ballestrem és a hangyák. A német birodalom képviselőházának elnöke, gróf Ballestrem, furcsa módon került a világérdeklődés aktualitásába. Nem nagy maga az eset, de különösnek elég különös. A nemes gróft tudniillik bepörölte egy Kreiss nevű nagykereskedő — a hangyák miatt. Ugy esett a dolog, hogy a képviselőház elnökének Lippstadt határában csinos kis birtoka volt, ahol a nyarat szokta tölteni. A birtok és a rajta levő villa megtetszett a nagykereskedőnek, aki ajánlatot tett a birtok megvételére. Rövid alku után megegyeztek 90.000 márka vételárban és a nagykereskedő beköltözött a képviselőházi elnök villájába. Csakhamar aztán kellemetlen fölfedezést tett: a birtok tele van — hangya-fészek-

kel. Megkísértette kiirtani a hangyákat, de minden igyekezete hasztalan volt. Semmi módon sem sikerült a rengeteg hangyátömeget kipusztítani. Erre a nagykereskedő pert indított a képviselőház elnöke ellen, mint akinek kötelessége lett volna a föld fertősségéről értesíteni. Pert indított 5000 márka kártérítésért. A bíróság helyt adott a nagykereskedő kérésének és kártérítésre kötelezte a képviselőház elnökét, aki persze apellált; de föllebbezésével elutasították. Soha sem hitte volna gróf Ballestrem, hogy ennyi bajt szereznek neki a hangyák.

* Névváltoztatás. Sindler Rozália és Irma nagyvárad lakosok, vezetéknevüket »Faludi«-ra változtatták.

* A mit a sorsjegytulajdonosok többnyire nem tudnak. Igen értékes utbaigazításokat és tanácsokat tartalmaz a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság ép most megjelent prospektusa. Oly — teljesen megbízható forrásból származó — szakszerű felvilágosítások ezek, melyek az osztálysorsjegyek iránt érdeklődő közönségre nézve is igen fontosak. A nevezett intézet (Budapest, Haas-palota) ily prospektust kívánatra ingyen és bérmentve küld és mindenki csak saját érdekében cselekszik, ha e fontos közleményeket figyelmesen átolvassa.

* Felülfizetések. A Katholikus Szabad Liczeum e hó 14-iki estélyén felülfizettek: *Vinkler József* 10 kor, *Radnai Farkas*, *Andrássy János*, *Grócz Béla* 20—20 kor, *Bundala Mihály*, *Nogely István* 10—10 kor, *Palotai László*, *Fetser Antal* 5—5 kor, a nagyvárad m. kir. *honvédkadapródiškola* 60 korona, *Szamazsenka Ernő* 4 kor, *Varró Domokos* 2 kor, *N. N.* 1 korona. Az adományokért, melyekből a rendezőség a felolvasások kiadásait fedezi, ez uton mond köszönetet a Kath. Szabad Liczeum rendezőségére.

* Nagy erdőégés a felvidéken. Az abauj-tornamegyei Szomolnok és Svedlér községek határában levő kincstári és községi erdőbirtokok tegnap óta lángban állanak. A tűz éjszaka ütött ki és egyszerre két helyen egy a kincstári, mint a községi erdőben. A tüzet, mint az eddigi vizsgálat megállapította, gonosz kezű szándékosan idézték elő, hogy ezzel bosszút álljanak. A tüzet mindkét helyen csak hajnalban vették észre, amikor már több hold erdőterület lángban állott. A két község elöljárósága és a csendőrség rögtön intézkedett az oltási munkák iránt. A lakosságot felszólították, hogy vonuljanak ki az oltási munkához, de azok megtagadták az engedelmisséget, sőt mikor a csendőrség erőlecsében lépett fel, agyonveréssel fenyegették őket. Reggel nyolcz órakor megjelent a helyszínen a járási főszolgabíró is, ki látva a lakosság ellenséges magatartását, katonaság kirendelését kérte. Ennek alapján este felé már mindkét községbe érkezett egy-egy század katonaság s ezek segítségével sikerült az embereket munkára hajtani, de ekkor már a tűz oly nagy mérvet öltött, hogy alig lehetett megközelíteni. A jelen volt főszolgabíró a szomszédos községek lakosait is kirendelte a munkára és ezek segítségével másfél napi nehé munka után sikerült nagynehezen a tűz tovaerjedését megakadályozni, de a mentőárkokkal körülvevett 1000 holdnyi erdőterület teljesen elpusztult. A tűz előidézésével az orvosok gyanúsítanak, akik ellee az utóbbi időben a legnagyobb szigorral jártak el a hatóságok, ugyanolyra, hogy teljesen lehetlenné tették a továbbmüködésüket, ami pedig egyedüli jüvedelmező foglalkozásuk volt. A gyujtogatás gyanújával és a hatósági közegek elleni ellenszegülésért eddig husz embert letartóztattak.

x **Ritka alkalom** kínálkozik most a t. közönségnek szükségletű olcsó beszerzésére. A jó hírnevű *Kovács L.* és társa cég ugyanis, mintán Zöldfa-utca 38. sz. alatti üzletét felosztatja, hatóságilag engedélyezett végeladást ren-

dez és raktári készletét gyári áron alul hozzá eladásba. Felbivjuk a t. közönség figyelmét a lapunkban közzétett hirdetésére. 593

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Szerda: Szép Heléna.
Csütörtök: Örnagy ur.
Péntek: Orfeusz az alvilágban.
Szombat: Ugyanaz.

Szép Heléna. Ma Szép Heléna operetta kerül színpadra a Szigligeti-színházban elsőrangú szereposztással.

T. Dömjén Róza a budapesti Nemzeti színház kiváló művésznője lép fel e héten három estén a Szigligeti-színházban s három legjobb szerepét játssza el a váradai közönség előtt.

Pótbérlet. A színház igazgatósága 26 előadásra pótbérletet nyit a megjelent bérleti feltételek mellett s egyben a helyütt is tudatja, hogy a 26 előadásra tervezett körletben színpad kerülinek »A Hajduk hadnagya«, a »Kis Császár« és »Hüvelyk Kátó« operettek; továbbá a »Sursun corda«, »Lady Windermere legyezője« színdarabok s még néhány estén érdekes vendég szereplések is lesznek bérletben.

Bérletet lehet ma délelőtt 9 órától 12-ig, délután 3 órától 5-ig a színház titkári hivatalában.

Parlagi Kornélia Szegeden. A nagyváradai társulat volt kedvencét, Parlagi Kornéliát tudvalevőleg az igazgatóság éppen akkor bocsátotta el, a mikor tehetsége a legjobb fejlődésnek indult. Akadt is, aki ezt a tehetséget felismerte, *Janovits Jenő*, a szegedi színház igazgatója Parlagi Kornéliát szubretprimadonnának szerződtette.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 203. Bérletszám 179. (páralan)

Ma, kedden 1904. április 27-én:

Szép Heléna.

Operette.

HELYVÁRAK: Nagypáholy 14 koron. Földszinti és emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Kórszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., középső 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonaségy 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-10 5-ig. Esti pénztárnás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Holnap, szerdán április 28-án

Örnagy ur.

Operetté.

EGYESÜLETEK.

Felolvasás a nagyváradai Jogász-egyletben.

A nagyváradai Jogász-egylet elnöksége a következő értesítés közzétételére kérte fel lapunkat:

Dr. *Flopu György* kir. ítélőtáblai bíró folytatni fogja a múlt év május hó 2. és 9. napjain a Jogász-egyletben »A jog philosophiája

és critical méltatása a fejlődési elv alapján-czim alatt megkezdett felolvasását.

A jog philosophiáját felölelő első rész az egylet kiadmányai közt 12. szám alatt külön füzetben is megjelent és az egylet tagjainak már meg is küldték.

Ezuttal a felolvasó a második részt: a jog critical méltatását a fejlődési elv alapján fogja egy három előadásból álló cycclusban kifejteni.

Ebben a cycclusban az alább meghatározott napokon a következő folytatólagos fejezetek lesznek méltatva:

a) Április hó 28-án, csütörtökön délután 5 órakor:

VI. Erkölcs és jog.

VII. Erkölcs és jog közt a határvonal megállapítása.

VIII. Progressio, evolutio, revolutio.

b) Május hó 3-ikán, kedden délután 5 órakor:

IX. Comte positivismusa.

X. Spenczer evolutismusa, mint positivisticus realismus.

XI. Spenczer synteticus philosophiája.

c) Május hó 7-ikén, szombaton délután 5 órakor:

XII. Haeckel monisticus materialismusa.

XIII. Befejezés.

A felolvasás az egylet céljaira eddig is igénybe vett helyiségben, t. i. a kir. törvényszék I. emeleti kistanácsstermében fog megtartatni.

A felolvasásra a jogász-egylet tagjai meghívotnak.

Vendégeket szívesen lát az egylet.

A nagyváradi Jogász-egylet elnöksége.

Igazságszolgáltatás.

A vasutasok ügye. Az a több száz zágrábi és fiumei vasutas, akiket a rendőrség megérkezésük után nyomban körülfogott és tolonczházba szállított, hivatalos hatalommal való visszaélés czimén bünvádi följelentést tettek Rudnay Béla főkapitány, Máltás Hugó rendőrtanácsos és Bornemissza Boldizsár rendőrfőparancsnok ellen. A budapesti királyi ügyészség tegnap délelőtt foglalkozott a panasszal és úgy értesülünk, hogy nem hajlandó a különben hivatalból üldözendő büncselekmény dolgában a vád képviselőjét elvállalni, mert a rendőrség eljárásában és intézkedésében nem lát semmiféle jogtalanságot vagy visszaélést.

Három pörben háromféle igazság.

A bírói szabad mérlegelés folytán gyakori eset, hogy ugyanazon ügyben más és más alapon szolgáltatnak igazságot az arra illetékes hatóságok, amint azt a következő eset is bizonyítja:

A Cirano de Bergerac czimű drámát Abányi Emil fordításában a vidéki színházak közül az aradi, kecskeméti és a debreczeni is előadatta. Mikor ezt a Réthy és Valentin féle színház ügynökségi vállalat, a mely az előadási jog tulajdonosa, megtudta dr. Gleichmann Lajos ügyvéd utján szerzői jog megsértése miatt beperelte Kövesi Albertet, a kecskeméti színház igazgatóját, Leszkai Andrást, az aradi színház igazgatóját és Komjáthy Jánost, a debreczeni színház igazgatóját.

A debreczeni királyi törvényszék a fölperes czéget keresetével teljesen elutasította; a királyi tábla pedig ezt az elutasító határozatot indokai alapján megerősítette. A királyi kuria a két alsófokú bíróság ítéletének megváltoztatásával megállapította a kártérítési igényt és elutasította a törvényszéket, hogy a káros szeg nagyságára nézve hozzon ítéletet.

A kecskeméti királyi törvényszék kimondta, hogy Kövesi Albert az egész bruttó jövedelem arányában köteles kártérítést fizetni — és az összeget kétezer koronában állapította meg.

Az aradi kir. törvényszék csak a gazdaságos irányában kötelezte Leszkai Andrást kártérítésre és az összeget mindössze 6000 koronában határozta meg.

Most tehát a kuria lesz hivatva ezt a háromféle igazságot egységes alapon, — az egyöntetű eljárásnak megfelelően — szabályozni.

NYILTTER.

Tenis-ingek, sapkák, övek, cipők, nyakkendők, kalapok

Zala Ferencznél
Bémer-tér Bazár-bérház
legnagyobb választékban.
LOVACRIN
mesés hatású hajnövesztőszer fóráktára.

Csak e hó végéig

tart az elárusítás a volt

Csathó Gábor és Tsa-féle

helyiségben,

Valódi olajfestmények, finom kerettel együtt 85+50 m. magában 5 forint.
Doboz levélpapírok 15 krtól feljebb. *Papír, író és iskolaszerek, szépirodalmi, képes könyvek, ifjúsági iratok és imakönyvek,* még olcsóbban mint eddig.

Képes levelezőlapok minden áron.

Viszontelárusítók még ezen árakból is kedvezményt kapnak.

Kiváló tisztelettel

Helyfi László,

könyv- és papírkereskedése
Fő-utca, Weiszlovits-ház.

TAVIRATOK

Fenyő Sándor körözése.

Budapest, ápr. 26. (Saj. tud. táv.)
Fenyő Sándor az Egyetértés főszerkesztője köztudomású botránya elől elmene-kült. Málér Gusztáv, Fenyő nejeinek első ura ma megjelent a rendőrségen s bejelentette, hogy Fenyő nejeivel és annak az ő házasságából származó kis fiával

eltűnt. Málér hivatkozva, hogy a törvény a gyermeket neki ítélte kéri Fenyő Sándor körözését.

Kossuth Ferencz ma nyílt levélben publikálja, hogy tekintettel Fenyő Sándor bűnös üzelmeire, nem maradhat mint munkatárs oly lap kötelékében, mely mint részvénytársaság jórészen Fenyő tulajdonát képezi.

Uj képviselő.

Kolozsvár, ápr. 26. (Saját tud. táv.)
Rónay Elemér földbirtokost, kolozsmegyeyi aljeegyzőt a kolozsi kerületben képviselővé választották.

Sztrájk után.

Budapest, ápr. 26. (Saját tud. táv.)
A fővárosban teljesen helyreállt a nyugalom. A sztrájk hirmondója a keleti és nyugati pályaudvaron a vasuti katonák, a kik m. á. v. jegyü karszallaggal szolgálatot teljesítenek.

Ujabb merénylet Manoa ellen.

Madrid, ápr. 26. (Saj. tud. táv.)
A spanyol miniszterelnök ellen ujabb támadások történtek. Megtámadták a vonatot, melyen utazott, kétszer reá löttek. Két embert tetartóztattak.

A harcztérről.

Budapest, ápr. 26. (Saját tud. táv.)
A Japánok átlépték a Jalu folyót. Az oroszok elvesztették pozíciójukat, a japánok Söulig nyomultak előre és Söul el is foglalták.

REGÉNYCSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

110

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pemberton.

— Félni én se félek tőlük, doktor, — feleltem; — de szeretni se szeretem őket. És azt hiszem, hogy Dolly se szereti ezeket a zsi-ványokat . . . pedig Dollynak olyan lágy, szerelmes szíve van, mint a vaj, kivált ha a kis Rosamundával kerül össze . . . Nos, fiú nincsen igazam?

Amire Dolly a füle hegyéig elvörösödött, Bligh Péter pedig legott ráczitált a Szenirásból, hogy szeresd a felebarátnédát, mint önmagadat . . . s ezen nevetve, annyira fölborodott, hogy mindnyájan lesiettünk egészen a tengerig s a sziklákon állva néztük a nyomorultakat, amint lassan közeledtek felénk.

— Hé, fiúk! — kiabált rájuk Bligh Péter torkaszadtából; — aztán hová igyekeztek, ilyen csiga-módra?

A kalózok mind fölálltak csónakjaikban s kitarva napsütötte, szőrös karjaikat, könyörögve feleltek:

— Víz! . . . víz! az isten irgalmaért!

— És hogy tudjátok — kiabált Péter — hogy magunknak is van-e vízünk?

— Oh, Barabás gondoskodott erről — kiállt az egyik s a lator Barabás néven Czernyt értette; — van a czisztérnában elég.

— Bár a nyakára tehetném a lábamat, csak egy percze is! — kesergett a harmadik — Olyan száraz a torkom, mint a sivatag homokja . . . Irgalom, adjatok vizet!

Most a világ minden nyelvén könyörögtek egy istei vizért s e közben oly közel eveztek hozzánk, hogy közel is meghajigálhattuk volna őket. Soha életembe nem láttam visszataszított csöcseléket, az övéknél undokabb pófákat. Vasizmú, hatalmas athléták, tagbaszakadt, kővér germánok, karcsú és sugár olaszok, apró francziák, sunyi képű görögök, villogó szemű négerrek, ijesztő meszticz-korcsok álltal egymás hátán a csónakokban és túlkiabálták egymást a könyörgésben.

És csak most láttam, mily kegyetlenül elbántunk velök az éjjel. Szörnyű volt rónéni a megégett emberekre: kinek a keze, kinek a karja, kinek a lába volt állóve, másoknak csupa aludt vér volt az arczuk, a maguk a csónakok is úgy megrongálódtak, hogy majdnem mindegyiken ronggyal tömték be a lékeket. Most már értettem, hogy miért juhászodtak meg; de, míg egyrészt a szájalom és könyörölet arra ösztönzött, hogy szóba álljak velük, addig másrészt a józan ész azt tanácsolta, hogy kergetsem el őket... Utóvégre a mi kis maraknyi csapatunk még se szállhatott szembe velük, ha esetleg gyilkos szándékkal közelednek!... S ki tudja, nem szívelelik-e a megadást, csupán csak azért, hogy közel férközhessenek hozzánk?

Bligh Péter, mintha csak eltalálta volna a gondolataimat, megvetően vállat vont és így szólt:

— Néger legyek, ha ezeknek van kedvük verekedni! Akár pusztá kézzel is sorra merném pofozni őket!... Hanem vizet nem igen adhatunk nekik, kapitány, mert magunknak sincsen.

De Clair-de-Lune, aki óvatosabb volt és jobban ismerte az embereit, aggodalmasan csóválta meg a fejét:

— Ne ereszse közel őket, kapitány!... Nagyon elszánt és veszedelmes haramiák ezek! Ha vizet kapnak, mindjárt ránk rohannak... Mondja nekik, hogy minden ciszterna üres. Akkor majd azt hiszik, hogy mi is elpusztultunk... De ne adjon nekik semmit, se pedig föl ne ereszse őket a zátonyra!

Mivel ugyanezt tanácsolta Gray doktor és Nepeen kapitány is és mivel magamnak is ez volt a nézetem, egészen lementem a zátony aljára és onnan feleltem nekik!

— Szívesen adok vizet emberek, ha megmondjátok, hogy hol vegyem. De olyat, ami magamnak sincs, nem adhatok. Mi már tegnap óta szomjazunk s bár tudók, hol vegyünk vizet!... Hanem az idő esőre áll, várjuk meg hát esőt s akkor mindoyájan ihatunk.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde

Budapest, ápril. 26.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasút	694.—
Rimamurány	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Ságotarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, ápril. 26.

Buza áprilisra	7.88
Buza október	7.86
Tengeri	6.36
Rozs okt.	8.6.
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. ápril. 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.95
Magyar koronajárdék	97.95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	89.60
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavon földterhermentesítési kötvény	2.09
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	1.61
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	99.50
Osztrák járdék papírban	100.25
Osztrák járdék papírban	119.30
Osztrák járdék aranyban	99.45
Osztrák korona járdék	1.52
Osztrák államsorsjegyek	16.05
Osztrák magyar bank részvény	759.50
Magyar hitelbankrészvény	6.43
Osztrák hitelintézet részvény	641.50
Párisi vista	19.08
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.17
Németbirodalmi márka	239.37
Londoni vista	95.30
20 márkás arany	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Első Nagyváradai Asztalos-Társaság Butorraktára

Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, miszerint

BÚTOR-ÜZLETÜNKET

megnagyobbítva, a mai kor követelményeinek teljesen megfelelőleg, a legmodernebbül berendeztük. — Dusan felszerelt raktáron tartunk *hálószoba-, ebédlő és SZALON-BERENDEZÉSEKET*, valamint *THO-NET-féle HAJLITOTT BUTOROKAT*, ugyszintén *ASZTALOS és KARPITOS MUNKÁK* előállítását a legjutányosabb árszámítás és a legizlésebb kiállítás mellett elvállalunk. — Ugyszintén az *ESZ-TERGÁLYOS SZAKBA VÁGÓ munkálatok* a legolcsóbb árszámítás és a leglelkismeretesebb kivitel mellett eszközöltetnek, valamint az e szakmába vágó munkák szintén raktáron is tartatnak. — Tisztelettel

Lukács Antal és Társa.

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközönséget értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varróleányok folytonosan felvétetnek.

Fehér Jenő

uri és női cipész

Nagyvárad, Fő-utcán lévő Rimanóczy-házban
(Fábry-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorodom felemlíteni, hogy a nagyváradai szakirányu ipariskola czipőszabászati rajzelőadója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyváradai czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műveltséggel végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

Hirdetések felvételnek

a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában

Ne használjon senki mást, mint a

GLOBIN

bőrtisztítószer,
mely minden czipőneműnek
eredeti fényt és tartósságot kölcsönöz.

Egyed. gyár: FRITZ SCHULZ
jun., Akt. Ges EGER és LIPSE.

? Miért?

nevezik

GAEDICKE

bankházát a legnagyobb

szerencse-gyűjtődének?

Mert ott a legtöbb	főnyereményt	fizették ki	
Mert ott	a 602,000	koronás	ju talma
Mert ott 3-szor	a 400,000	"	yereményt
Mert ott 3-szor	a 100,000	"	"
Mert ott 1-szer	a 70,000	"	"
Mert ott 4-szer	a 60,000	"	"
Mert ott 3-szor	a 30,000	"	"
Mert ott 5-ször	a 25,000	"	"
Mert ott 10-szer	a 20,000	"	"

711

nyerték és

mert más gyűjtőde hasonló eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen a XIV-dik magyar kir. szab. osztálysorsjáték **május 17. és 18-án** megtartandó húzásához postautalványon vagy utánvét mellett

$\frac{1}{1}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ sorsjegyet

12.— 6.— 3.— 150 koronáért rendelni

GAEDICKE A. bankházánál.

Magyarország legnagyobb szerencsegyűjtője.

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utca 11. sz.

Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az összegek postadíjmentes átutalhatása céljából kívánatra szívesen szolgálunk.

Levágandó rendelőlevél:

GAEDICKE A. urnak

BUDAPEST.

Szíveskedjék czimemre I. osztályu eredeti Magy. kir. szab. osztálysorsjegyet a hivatalos tervvel együtt küldeni.

Az ellenérték:korona utánvételezendő postautalványon küldöm

Pontos cím

Név

Allás

Lakbely

Utolsó posta

A nem kívánt módokat
főtisztelendő

Napernyők, női szines és fekete

Harisnyák, női, férfi és gyermek

Ingek, Lábravalók, férfiak részére

Csakis e héten kerülnek eladásra

Kovács L. és Társánál Zöldfa-utcza.

Hatóságilag engedélyezett **v é g e l a d á s.**

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda:
Kossuth Lajos-utcza 3.

Nagyvárad.

Gyártelep:
Kert-utcza 10. szám.

Elvállal mindennemű betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványterazzo munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, medenczék, járdák, csatornák, szökőkutak, zsilipek, hidak és átvezetők o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerű és szines cemenlapok, csatornacsövek, lépcsők, fedlapok, esővizifolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok, mindenféle műkövek. o o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerű és diszes kivitelben.

Terazzo-munkálatok: Szabad sodronybetétesek, repedésmentes módszer

Aszfaltozások: Kapualjak, udvarok, pinczék, járdák aszfaltozása. o o o o o

Elszigetelések aszfaltbitumennel.
Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökerezés szárazzá tétele.

Diszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban lesznek elvállalva.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Mindennemű építkezési anyagok nagy raktára.

Beocsini Cementgyári Unió kizárólagos és főraktára. Beocsini Román és Portlandcement. Egresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi aszfalt fedéllemezek. Kátrány fedéllemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezeti nádfonat.

Jutányos árak!!

Árak minden vasutállomásra!